

Demografium se reforma penzí nezdá

Pavel Cechl

Důchodový systém čekají změny. Z nich je nejviditelnější posun věkové hranice pro odchod do důchodu, která se má nově stanovovat podle věku dožití. Kritizuje to nejen opozice a odbory, nýbrž i demografové. Systém, podle nich vytváří nerovnosti a je špatně spočítaný.

Nedává to, co bychom očekávali – stabilní, robustní a předvidatelný systém

Petr Mazouch, VŠE Praha

„Princip jsme nastavili tak, abychom každému populačnímu ročníku garantovali, že jeho doba pobytu ve starobním důchodu bude 21,5 roku“, prohlásil ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL), když poslal návrh penzijní reformy vládě. „Zjednodušené každému populačnímu ročníku, který dosáhne padesáti let, řekneme, jaká je doba jeho dožití, a od ní odečteme 21,5 roku,“ upřesnil ministr.

Podle údajů, které jeho úřad přepracoval už dříve, se zruší současný systém, podle něhož se věková hranice měla v roce 2035 zastavit na 65 letech. Teď se bude limit postupně posouvat i daleko za 67 roků.

To, že by bylo zvyšování důchodového věku pro jednotlivé ročníky nerovnoměrné, se nelíbí České demografické společnosti. Experti varovali, že by to znamenalo rozkolísání důchodového věku. Upozornili, že jednou by roli hrály epidemie či jiné události s dopadem na statistiky úmrtnosti.

Podle Mariana Jurečky ministerstvo dokončilo návrh zákona k reformě penzí. Opozice i odborníci ho kritizují. Foto ČTK – Michal Kamný

Mohlo by se tedy stát, že lidem narozeným v jednom roce by se důchodový věk zvedl třeba o dva měsíce, ale dalším třem ročníkům po nich vůbec. Podle odborníků hrozí „bezdvodné rozdíly“ v očekávané průměrné době pobírání důchodu. „Nevíc nás zarazilo navázání úpravy na něco, co je strašlivě rozkolísané. Nedává to, co bychom očekávali – stabilní, robustní a předvidatelný systém,“ řekl demograf Petr Mazouch z Vysoké školy ekonomické v Praze.

Důchodový věk by se také mohl při navázání na očekávanou dobu dožití padesátinů a padesátnic navyšovat rychleji, než jak by se prodlužovala délka života.

Propočty nesedí

Už to, jak ministerstvo spočítalo důchodový věk pro nyníšší padesátníky, podle propočtů demografů nesedí. Podle návrhu ministerstva by ročníky 1966 až 1972 měly odcházet do penze ve věšíně případů v 65 letech a dvou měsících. Jenže podle demografů to znamená, že by lidé narození v letech 1966 a 1967 pobírali penzi průměrně

jen zhruba 21,3 roku, tedy o dva měsíce méně, než kolik říká Jurečka. U ročníků 1968 a 1969 by to sice bylo skoro 21,4 roku, avšak i to je méně. Pro další ročníky by se doba zase postupně prodlužovala, až na více než 21,7 roku u lidí narozených v roce 1972, pak by mírně poklesla.

Demografická společnost doporučuje zvedat důchodový věk od ročníku 1966 každý rok o měsíc. Pro ročníky 1979 až 1983 by se pak věk stanovil podle zprávy o demografickém vývoji v roce 2028. „Jsem připraven ještě hledat úpravu nav-

žených parametrů. Ale zásadní je, aby to pak ještě byla důchodová reforma,“ řekl Jurečka. „Aby tady za třicet let nestála vláda, která bude říkat, že nemá peníze, a bude snižovat důchody nebo zvyšovat daně,“ dodal.

S jeho návrhem nesouhlasí ani opozice a odbory. „Argumentace, že se bude posouvat věk odchodu do důchodu, protože se zvyšuje věk dožití, je postavená na vodě. Navíc je důležitý i věk dožití ve zdravoti,“ řekl před časem stínový ministr práce hnutí ANO Aleš Juchelka. „Věk dožití ve zdravoti je zjiš-

Ochod do penze

Každoročně se může hranice pro důchod zvednout až o dva měsíce podle vývoje věku dožití.

Pokud k tomu ale nebude důvod, tak se nezvyšuje. Ale ani se nesníží.

Ročníky 1966 až 1972 by podle návrhu měly jít do penze ve věšíně případů v 65 letech a dvou měsících.

Mezi ročníky 1969 a 1972 se má důchodový věk ustálit na 65 letech a 7 měsících.

U mladších ročníků se přehoupne i přes 67 let.

V případě ročníku 1983 je to dokonce skoro 67,5 roku.

Zdroj: návrh MPSV

tování na základě dotazníkového šetření. To není statistika, ale průzkum o pocitech lidí,“ uvedl Jurečka.

Ministr také večera představil dvě novinky. Lidé pracující v náročných profesích získají nárok na předčasný důchod, aniž by se jim krátily. Týká se to třeba hnutí, zedníků, svářečů, sklářů či dřevorubců, ale také některých zdravotníků, sester či pečovatelek. Jedná se o všechny profese v takzvané čtvrté rizikové kategorii a za měšání ve třetí kategorii, jež jsou vystavena extrémnímu chladu, teplu, vibracím a velké fyzické zátěži.

Týká se to zhruba 119 tisíc lidí. Ti budou moci jít do penze až o pět let dříve. Záměrná-telé by za ně měli platit o pět procent vyšší sociální odvody. Pracující důchodci také budou odvádět o 6,5 procenta nižší pojistné, ale už se jim nebude dále navyšovat penze za další odpřátované roky. (pd, ČTK)